

Veselības un darbspēju
ekspertīzes ārstu
valsts komisija

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS

2024

Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija

2025

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

BVKB - Būvniecības valsts kontroles birojs
CFLA - Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
CSDD - Ceļu satiksmes drošības direkcija
DNL – darbnespējas lapas
EIS – Elektronisko iepirkumu sistēma
ESF – Eiropas Sociālais fonds
ESF+ projekts – Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027.gadam Eiropas Sociālā fonda plus pasākuma projekts Nr.4.3.6.2/1/23/I/001 "Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas darbības efektivitātes un kvalitātes uzlabošana"
IIS – Invaliditātes informatīvā sistēma
Invaliditātes ekspertīze - prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīze
IKT – informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
KAN - Klientu apkalpošanas nodaļa
Komisija – Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija
LM - Labklājības ministrija
LM IAD - Labklājības ministrijas Iekšējā audita departaments
LM PDPD - Labklājības ministrijas Personāla un dokumentu pārvaldības departaments
MK – Ministru kabinets
MVKN – Metodiskās vadības un kontroles nodaļa
NBS - Nacionālie bruņotie spēki
NIDA - Novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību
NVA - Nodarbinātības valsts aģentūra
IZM - Izglītības un zinātnes ministrija
OCTA - Obligātā civiltiesiskā transportlīdzekļu apdrošināšana
PMLP - Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
RSU - Rīgas Stradiņa universitāte
SIF - Sabiedrības integrācijas fonds
SIVA - Sociālās integrācijas valsts aģentūra
SOPA - Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu administrēšanas lietojumprogramma
SPN – Starptautisko pakalpojumu nodaļa
UGF - Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija
VARAM – Viedās administrācijas un reģionālas attīstības ministrija
VAS - Valsts administrācijas skola
VDAA - Valsts digitālās attīstības aģentūra
VPVKAC – Valsts un pašvaldību vienotais klientu apkalpošanas centrs
VSAA – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. KOMISIJAS JURIDISKAIS STATUSS, STRUKTŪRA

Komisijas juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci, tiesības un tiesiskuma nodrošināšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2011.gada 26.aprīļa noteikumi Nr.315 "Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas nolikums".

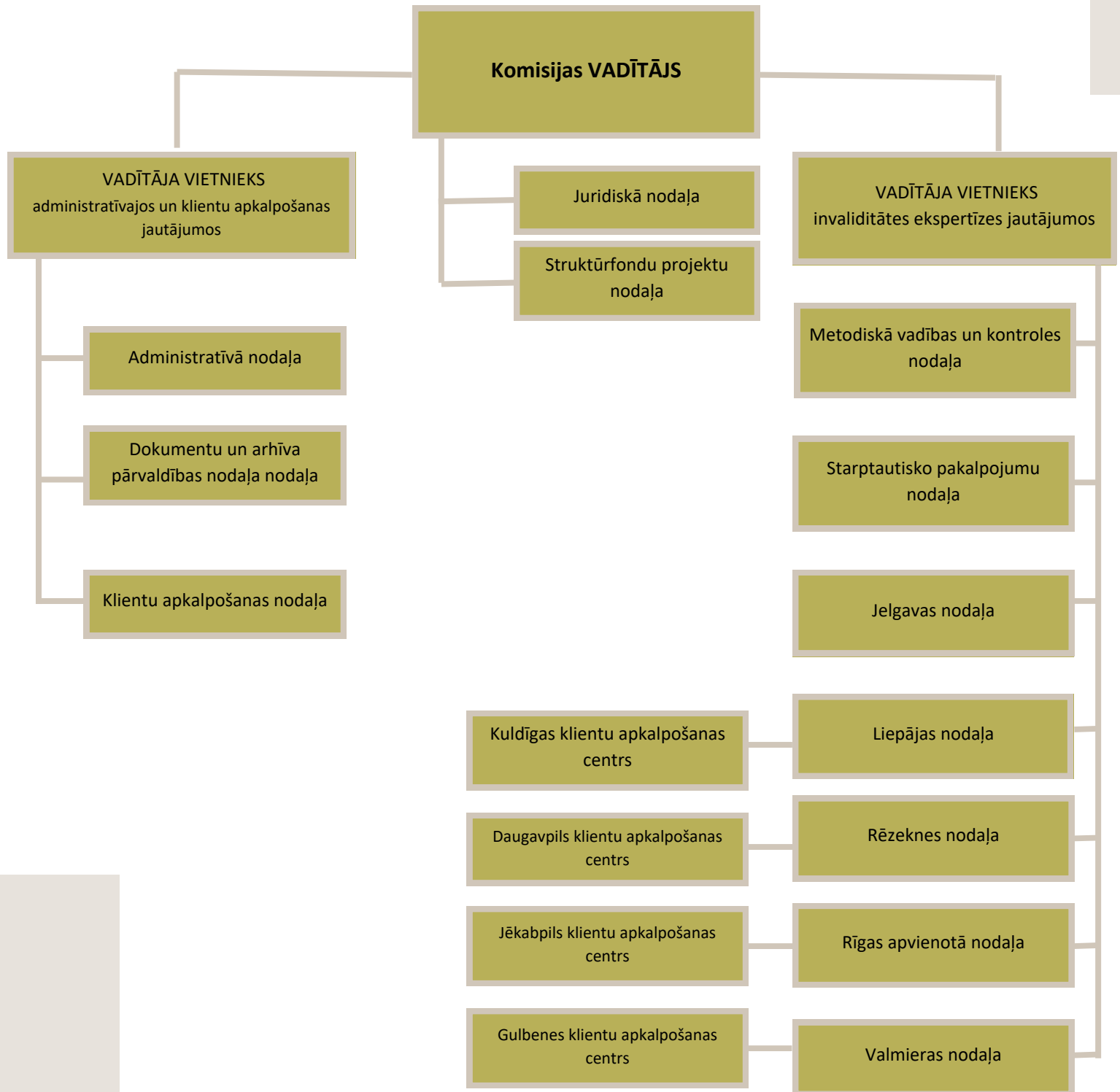
Komisija ir labklājības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras pamatfunkcija ir veikt invaliditātes ekspertīzi Invaliditātes likuma 7.panta pirmajā un otrajā daļā noteiktajām personām.

Komisijas struktūra, darba organizācija, Komisijas vadītāja, vadītāja vietnieku, ierēdņu un darbinieku (turpmāk – nodarbinātie) kompetence, tiesības un pienākumi noteikti Komisijas reglamentā.

Lai nodrošinātu Komisijas sniegto pakalpojumu pieejamību visiem Latvijas iedzīvotājiem, iesniegumu izskatīšana invaliditātes ekspertīzei organizēta piecās reģionālajās nodaļās (Rīgas apvienotā nodaļa, Jelgavas nodaļa, Liepājas nodaļa, Rēzeknes nodaļa un Valmieras nodaļa) un četros klientu apkalpošanas centros (Rīgas apvienotās nodaļas Jēkabpils klientu apkalpošanas centrs, Valmieras nodaļas Gulbenes klientu apkalpošanas centrs un Rēzeknes nodaļas Daugavpils klientu apkalpošanas centrs, Liepājas nodaļas Kuldīgas klientu apkalpošanas centrs) (Attēls Nr.1.).

Vadības un pamatdarbības atbalsta funkcijas - klientu apkalpošanu, administratīvo, saimnieciskā nodrošinājuma, finanšu, tiesvedības un juridisko atbalstu - Komisijā nodrošina sešas nodaļas (Klientu apkalpošanas nodaļa, Administratīvā nodaļa, Dokumentu un arhīva pārvaldības nodaļa, Metodiskās vadības un kontroles nodaļa, Juridiskā nodaļa, Starptautisko pakalpojumu nodaļa, Struktūrfondu projektu nodaļa (Attēls Nr.1.)). Grāmatvedības uzskaites, personālvadības, iekšējā audita atbalsta funkcijas ir centralizētas Labklājības ministrijā. IT administratora atbalsta funkcijas daļēji nodrošināja VSAA Informācijas tehnoloģiju departaments.

Komisijas struktūrshēma

1.2.KOMISIJAS DARBĪBAS VIRZIENS, MĒRĶI

Komisijas darbības virziens – invaliditātes ekspertīzes veikšana personai funkcionēšanas ierobežojuma pakāpes izvērtēšanai un darbspēju zaudējuma noteikšanai.

Darbības virziena mērķis– profesionāla un objektīva funkcionēšanas ierobežojuma izvērtēšana un kvalitatīva, klientam saprotama administratīvā akta izdošana, ar kuru tiek noteikta invaliditāte un tiesības uz noteiktiem invaliditātes seku mazināšanas pasākumiem.

1.3. KOMISIJAS DARBĪBAS STRATĒGIJAS PRIORITĀTES UN MĒRĶI

VIENOTA PIEEJA – VIENOTI PROCESI

- Pilnveidots un efektīvizēts invaliditātes novērtēšanas process
- Pilnveidota Invaliditātes informatīvā sistēma – efektīvizēts invaliditātes ekspertīzes process.
- Stiprināta izpratne par funkcionēšanas novērtēšanas būtību invaliditātes novērtēšanas procesā

DARBINIEKU IZAUGSME – PROFESIONĀLS, KOMPETENTS UN TOLERANTS DARBINIEKS

- Stiprināta darbinieku kapacitāte un sekmēta darba procesu efektīvizēšana
- Pilnveidota analītiskā kapacitāte
- Attīstīta zināšanu pēctecība pieredzes nodošanā

KLIENTCENTRĒTS UN PROAKTĪVS PAKALPOJUMS

SABIEDRĪBAI

- Īstenota vienota informācijas sniegšana personām invaliditātes noteikšanas gadījumā
- Pilnveidoti e-pakalpojumi
- Pilnveidota un paplašināta datu nodošana

2. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. FINANŠU RESURSI UN TO IZLIETOJUMS

Saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" un Finanšu ministrijas 2024.gada rīkojumiem, Komisijas darbības nodrošināšanai pārskata gadā kopumā piešķirti finanšu līdzekļi 4 480 289 euro apmērā. Izdevumufaktiskā izpilde 2024.gadā bija 4 430 336 euro jeb 99.9% no plānotā.

1. Valsts budžeta programmas 05.00.00 "Valsts sociālie pakalpojumi" apakšprogrammā 05.62.00 "Invaliditātes ekspertīžu nodrošināšana" Komisijai piešķirts finansējums izdevumu segšanai 2024.gadā 4 163 323 euro apmērā (TabulaNr.1).

Tabula Nr.1

Finansiālie rādītāji	2023.gada faktiskā izpilde	2024.gads	
		apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
Resursi izdevumu segšanai	3 807 361	4 163 323	4 163 323
dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	3 807 361	4 163 323	4 163 323
Izdevumi - kopā	3 844 978	4 163 323	4 163 323
uzturēšanas izdevumi	3 738 330	4 162 123	4 162 123
kārtējie izdevumi	3 736 213	4 161 913	4 161 913
subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	2 117	210	210
kapitālie izdevumi	106 648	1 200	1 200
Finansiālā balance	-37 617	0	0

Komisija piešķirtos finanšu līdzekļus 2024.gadā izlietoja atbilstoši apstiprinātajiem pamatbudžeta programmu, apakšprogrammu, pasākumu resursu izdevumu segšanai (ieņēmumu) un plānoto izdevumu tāmēm un finansēšanas plāniem, lai pārskata periodā nodrošinātu Komisijas funkciju veikšanu. Salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošā pārskata perioda izpildi, izdevumi palielinājušies par 318 345 euro jeb 8,3 %.

Izdevumu izmaiņu galvenie ietekmējošie faktori:

- izdevumi atlīdzībām palielinājušies ņemot vērā atlīdzības pieaugumu ārstniecības un pārējam personālam no 2023.gada 1.aprīļa, lai nodrošinātu konkurētspējīgu atalgojumu;
- izdevumi precēm un pakalpojumiem palielinājušies, galvenokārt, pasta pakalpojumiem, sakarā ar VAS "Latvijas pasts" pasta pakalpojumu tarifu celšanu, un telpu nomas maksai;
- atbilstoši Ministru kabineta 2019.gada 6.marta rīkojumam Nr.106 "Par informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu ieviešanu publiskās pārvaldes informācijas sistēmu jomā (mērķarhitektūras 46.0.versija)" noteiktajam pēc pilnveidotās IIS ieviešanas, sākot ar 2024.gadu 110 000 euro ir paredzēti IIS pilnveidei un uzturēšanai.

Pārskata periodā Publisko iepirkumu likuma ietvaros tika noslēgti līgumi (neieskaitot ESF+ projekta ietvaros iegādātās preces un pakalpojumus) ar SIA "ADI" par invaliditātes apliecību izgatavošanas sagatavju ar hologrammu piegādi par kopējo summu 49 005 euro ar PVN. Savukārt Elektronisko iepirkumu sistēmā iegādātās preces un pakalpojumi par kopējo summu 75 873,42 euro ar PVN (neieskaitot ESF+ projekta ietvaros iegādātās preces un pakalpojumus).

2. Valsts budžeta programmas 63.00.00 "Eiropas Sociālā fonda projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogrammas 63.08.00 "Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) projektu un pasākumu īstenošana (2021-2027)" ietvaros īstenots Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.3.6. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku, tostarp vistrūcīgāko un bērnu, sociālo integrāciju" 4.3.6.2. pasākuma "Atbalsta pasākumi Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas klientu apkalpošanas efektivitātes un kvalitātes uzlabošanai, speciālistu profesionālo spēju, invaliditātes informatīvās sistēmas procesu un funkcionalitātes pilnveidei" ESF+ projekts ar kopējo piešķirto finansējumu izdevumu segšanai 2024.gadā 255 126 euro apmērā (Tabula Nr.2).

Tabula Nr.2

Finansiālie rādītāji	2023.gada faktiskā izpilde	2024.gads	
		apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
Resursi izdevumu segšanai	192 168	255 126	255 126
dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	192 168	255 126	255 126
Izdevumi - kopā	192 168	255 126	204 602
uzturēšanas izdevumi	192 168	204 951	203 416
kapitālie izdevumi	0	50 175	1 186
Finansiālā balance	0	0	50 524

ESF+ projekta ietvaros pārskata periodā izlietots finansējums 204 602 euro, jeb 80,2% no plānotā. Projekta ietvaros pārskata periodā nodrošinātas šādas aktivitātes:

- plānotajā apmērā īstenotas mācības gan Komisijas KAN darbiniekiem, gan darbiniekiem, kuri tiešā veidā saistīti ar invaliditātes ekspertīzes nodrošināšanu un lēmumu pieņemšanu (vecākie ārsti eksperti, ārsti eksperti, vadošie eksperti u.c.);
- izstrādāta pilnā apmērā un nodota lietošanā darbību un procesu rokasgrāmata par Komisijas procesiem un pakalpojuma standartiem;
- pabeigts darbs pie metodikas par vienotā atbalsta sniegšanu un ar to saistīto pakalpojuma katalogu izstrādes un īstenošanas gan attālinātās, gan klātienes mācības, kuru laikā Komisijas KAN darbinieki tika iepazīstināti ar izstrādāto materiālu un apgūtas prasmes darbam ar metodiku un pakalpojuma katalogiem. Uzsākts izmēģinājumsprojekts izstrādātās metodikas aprobēšanai;
- realizēti 15 informatīvi izglītojoši semināri, kuros Latvijas ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem tika sniegta aktuālā informācija invaliditātes noteikšanas jomā;
- realizēti 5 informatīvi izglītojoši semināri pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem. Semināros tika stiprinātas pašvaldību sociālo dienestu darbinieku zināšanas un izpratne par personas ikdienā veicamo darbību un vides novērtējuma veikšanas nozīmīgumu gadījumos;
- sagatavots un publicēts 1 informatīvais raksts, 4 infografikas, 1 sociālo tīklu bilžu karuselis informatīvās kampaņas ietvaros, izstrādāts un publicēts 1 video rullītis, īstenošanas pirmās digitālās atvērto durvju dienas Komisijas pastāvēšanas vēsturē.

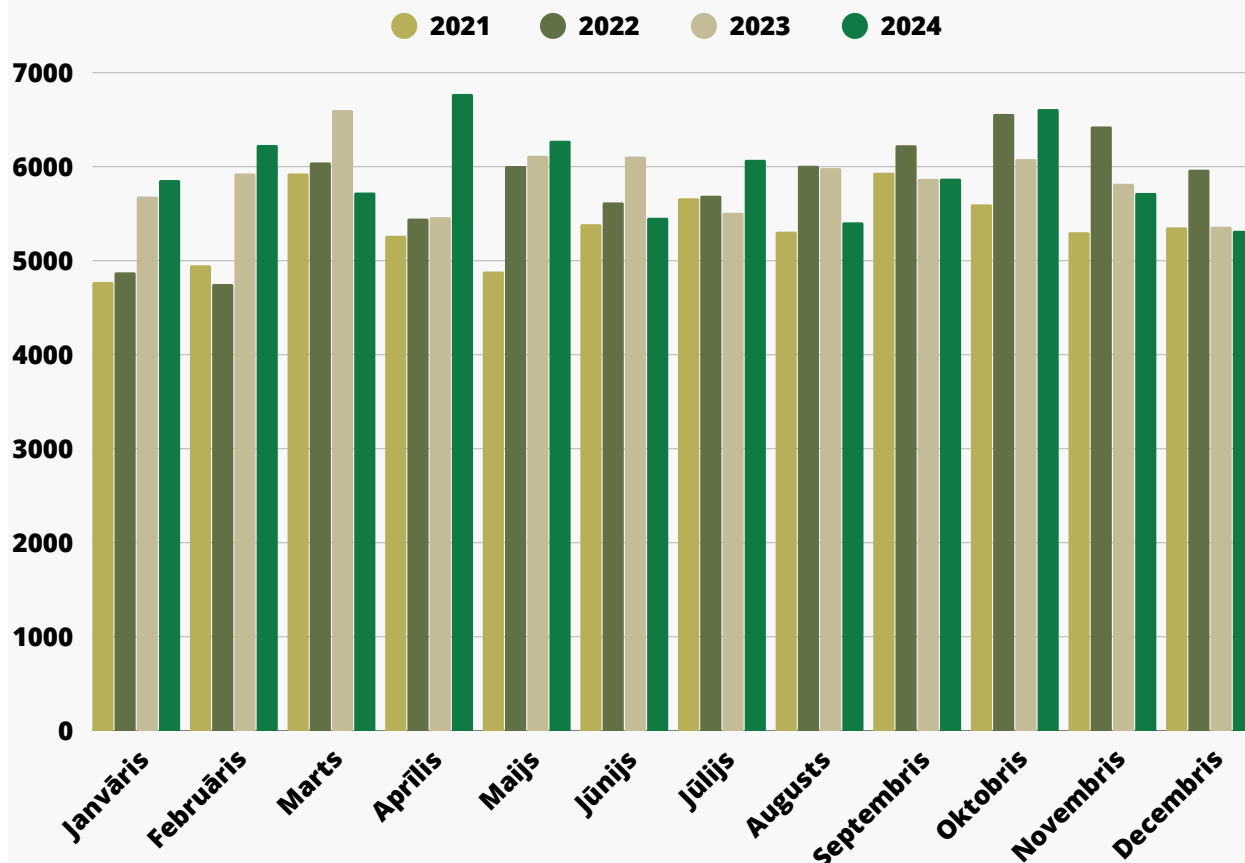
ESF+ projekta īstenošanas periods ir no 2022. gada 9. jūnija līdz 2025. gada 31. decembrim jeb 43 mēneši.

3. Valsts budžeta programmas 97.00.00 “Nozaru vadība un politikas plānošana” apakšprogrammā 97.02.00 “Nozares centralizēto funkciju izpilde” Komisijai piešķirts finansējums izdevumu segšanai 2024.gadā 66 160 euro apmērā. Pārskata periodā finansējums apgūts pilnībā.

2.2.DARBĪBAS REZULTĀTI UN SNIEGTIE PAKALPOJUMI

Augstais iesniegumu skaits pārskata periodā Komisijā izveidoja īpaši sarežģītu situāciju, kas radīja ievērojamu noslodzi gan Komisijas KAN reģistrējot iesniegumus, gan arī ārstiem ekspertiem un vecākajiem ārstiem ekspertiem, veicot invaliditātes ekspertīzi un pieņemot lēmumu. Komisijā 2024.gada 12 mēnešos kopumā tika saņemti 72 297 iesniegumi invaliditātes ekspertīzes veikšanai. Aprīlī konstatēts rekordliels iesniegumu skaits - 6 774 iesniegumi, kas ir lielākais visā Komisijas vēsturē salīdzinājumā ar 2021., 2022. un 2023.gadu (Attēls Nr.3). Pārskata perioda pirmajā pusgadā vidēji mēnesī tika saņemti 6 220 iesniegumi, savukārt otrajā pusgadā vidēji mēnesī tika iesniegti 5 830 iesniegumi (Attēls Nr.2). Vienlaikus jāatzīmē, ka no 2024.gada 5.marta Komisija pilnībā pārgāja uz iesniegumu izskatīšanu jaunajā IIS un KAN klientu apkalpošanas speciālistiem ikdienā (dienā vidēji līdz 100 pasta sūtījumiem un 100 klientiem klātienē Rīgā) bija nepieciešams ne tikai reģistrēt personu iesniegumus invaliditātes ekspertīzes veikšanai, bet arī skenēt un IIS pievienot personu iesniegumus un medicīniskos dokumentus, kas prasīja papildu laiku dokumentu reģistrēšanai un apstrādei.

Attēls Nr.2

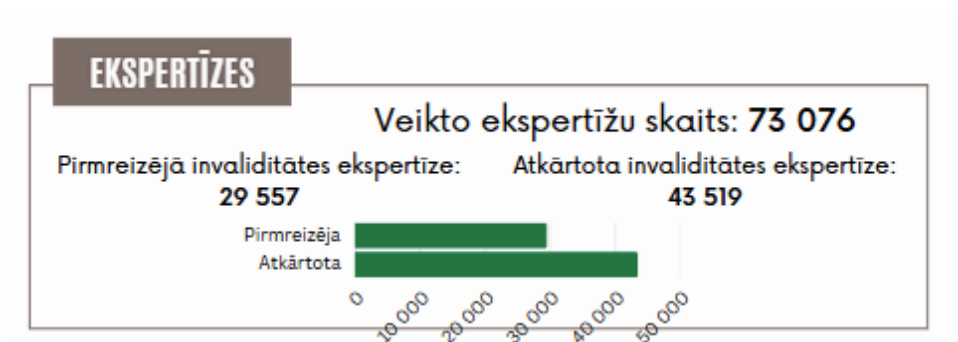

Komisijas pamatdarbību raksturojošie rezultatīvie rādītāji 2024.gadā

Komisijas pamatdarbību raksturojošie rezultatīvie rādītāji 2024.gadā				
Rezultāta formulējums	Rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība			
	2023.gada izpilde	2024.gada plāns	2024.gada izpilde	Izpilde pret plānu %
Saņemtie iesniegumi invaliditātes ekspertīzei	70 524	71 000	72 297	101,8
Pirmreizējās invaliditātes ekspertīze	26 424	25 000	29 557	118,2
Atkārtotās invaliditātes ekspertīze	44 793	43 000	43 519	101,2
Pieņemtie lēmumi, t.sk.:	111 287	109 952	115 112	104,7
<i>lēmumi par invaliditāti (t.sk. lēmumi par darbspēju zaudējumu procentos (ar speciāliem cēloņiem)</i>	75 886	72 950	73 591	100,9
<i>citi ar invaliditāti saistītie lēmumi (atzinumi)</i>	35 398	37 000	42 724	115,5
Pārējie pakalpojumi, t.sk.:	71 957	60 930	70 847	116,3
<i>izsniegtas invaliditātes apliecības</i>	70 023	60 000	69 586	116
<i>pakalpojumi saskaņā ar Regulu (EK) Nr.883/2004 par sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanu (ES) vai starpvalstu līgumiem (Krievija, Baltkrievija)</i>	1934	930	1261	135,6
Iesnieguma par invaliditātes ekspertīzi vidējais izskatīšanas ilgums	39,45	25	28,7	-
Elektroniski saņemto iesniegumu invaliditātes ekspertīzei un invaliditātes ekspertīzes lēmumu apstrīdēšanas iesniegumu īpatsvars no kopējā iesniegumu skaita	3,02	4,0	1,72	-

2.2.1. Invaliditātes ekspertīzes

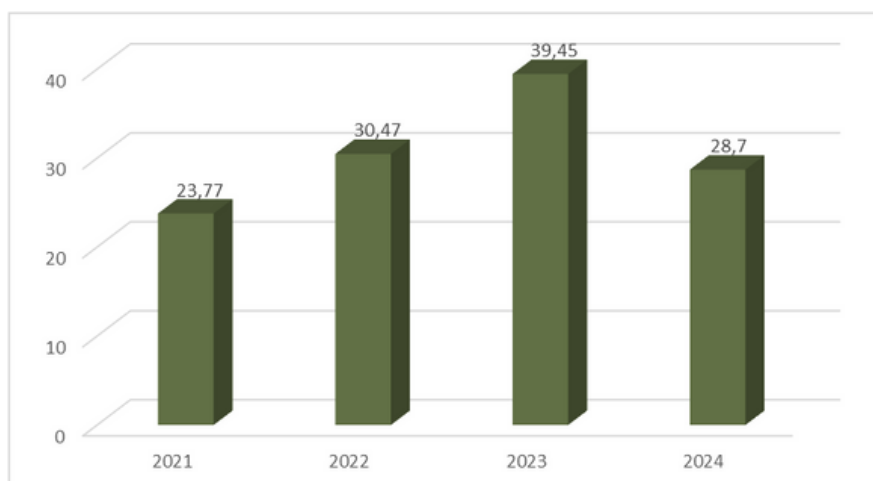
Attēls Nr.3

Komisijā pārskata periodā saņemti 72 297 iesniegumi (2023.gadā 70 524) invaliditātes ekspertīzes veikšanai (Tabula Nr.3, Attēls Nr.5), un veiktas 73 076 invaliditātes ekspertīzes, kas ir par 1 859 vairāk kā 2023.gadā (71 217) (Attēls Nr.3). Iesniegumu izskatīšanas vidējais laiks ir 28,7 dienas. Vidējais iesniegumu izskatīšanas laiks salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir samazinājies (Attēls Nr.4). Lai novērstu lēmumu termiņu kavēšanu un stiprinātu Komisijas kapacitāti, pārskata periodā papildus izveidotas terminētas 3 ārstu ekspertu slodzes un 2 KAN vecāko klientu apkalpošanas speciālistu slodzes. Papildus izveidotās amatu vietas ļāva pielāgoties pieaugošām iedzīvotāju pieprasījumiem pēc Komisijas pakalpojumiem un būtiski uzlaboja Komisijas darba procesu efektivitāti un, galvenokārt, produktivitāti, jo 2.pusgada laikā izdevās panākt iesniegumu izskatīšanu Administratīvā procesa likumā 64.panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā, t.i., administratīvā akta izdošanu mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas brīža.

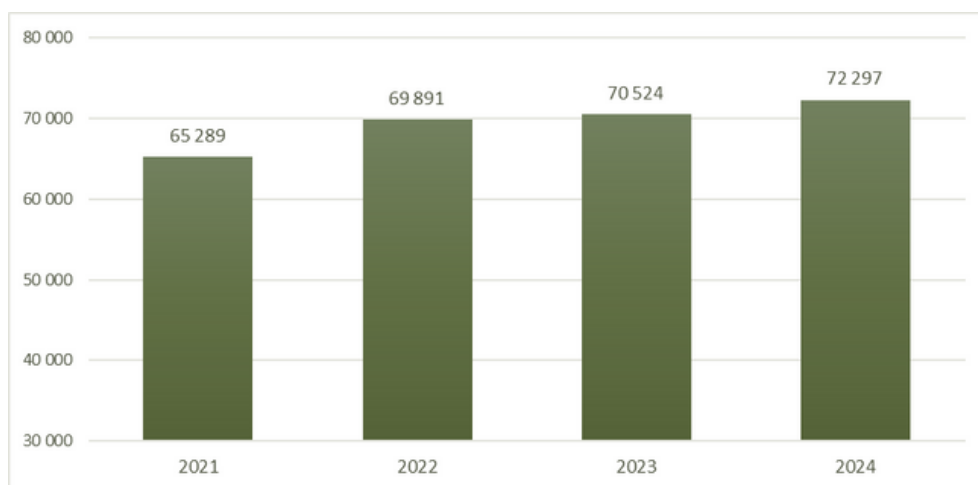
Attēls Nr.4

Iesnieguma par invaliditātes ekspertīzi vidējais izskatīšanas ilgums, 2021.-2024.gadā, dienas

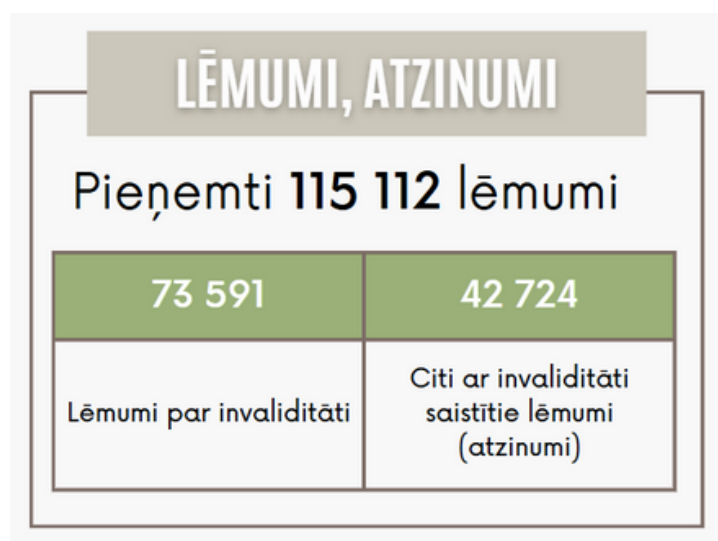
Pārskata periodā Komisija turpināja veikt invaliditātes ekspertīzi Ukrainas civiliedzīvotājiem saskaņā ar Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumu. Pārskata periodā saņemts 821 (tajā skaitā 127 iesniegumi par bērniem un 694 – par pieaugušajiem) Ukrainas civiliedzīvotāju iesniegums, pieņemti 880 lēmumi par invaliditāti (138 lēmumi bērniem, 742 lēmumi pieaugušajiem).

Saņemto iesniegumu invaliditātes ekspertīzei izmaiņas 2021.-2024.gadā, skaits

2.2.2. Pieņemtie lēmumi un atzinumi

Attēls Nr.6

Pārskata gadā, pamatojoties uz veiktajām invaliditātes ekspertīzēm, pieņemti 115 112 lēmumi (73 591 par invaliditāti un 42 724 citi ar invaliditāti saistītie lēmumi (atzinumi) (turpmāk - atzinumi) (Attēls Nr.6), izpildot rezultatīvo rādītāju 104.7 % apmērā (Tabula Nr.3).

Komisija vienlaikus ar lēmuma par invaliditāti pieņemšanu vai pēc tā sniedz atzinumus, kas dod iespēju saņemt dažādus atvieglojumus un sociālos pakalpojumus no valsts un pašvaldībām. Kopumā pārskata gadā izsniegti 42 724 (2023.gadā - 35 398) atzinumi (Attēls Nr.6).

Visbiežāk pārskata gadā izdoti atzinumi attiecībā uz medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai, kopumā izsniedzot 23 938 atzinumus. Otrs pārskata periodā visbiežāk izdots atzinumu veids ir par īpašās kopšanas nepieciešamību - sniegti 11 107 atzinumi. Atzinumi par DNL pagarināšanu pēc 26 nedēļām sniegti 5 684 personām (2023.gadā – 5 206) un atzinumi attiecībā uz naturalizācijas procesa atvieglojumiem - 23 personām (2023.gadā – 64) (Attēls Nr.7).

Attēls Nr.7

Sniegto atzinumu skaita izmaiņas 2021.-2024.gads

Atzinumi par medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai

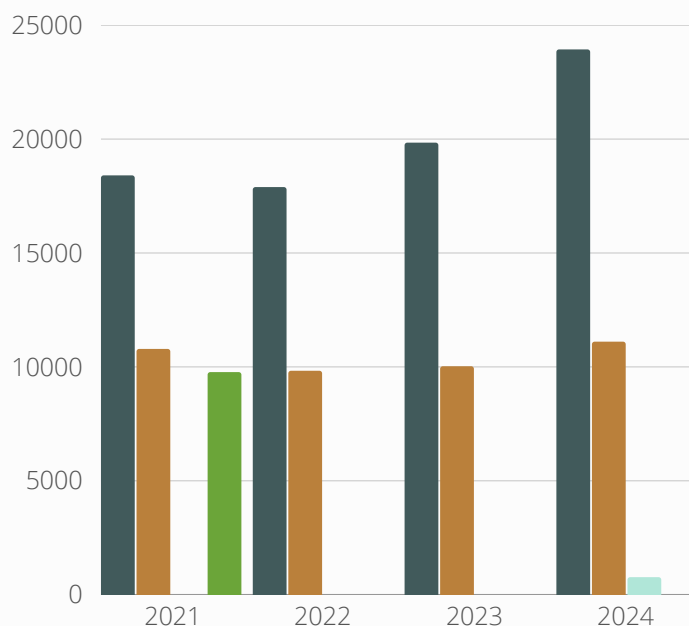
Atzinums par asistenta pakalpojuma pašvaldībā nepieciešamību

Atzinums par īpašās kopšana nepieciešamību

Atzinums par pavadņa pakalpojuma nepieciešamību personām ar invaliditāti no 5 līdz 18 gadu vecumam

Pārskata periodā pieņemot lēmumu par invaliditāti visbiežāk noteiktais invaliditātes termiņš ir 2 gadi (38%), nākamais visbiežāk noteiktais invaliditātes termiņš ir uz mūžu (23 %) un uz 1 gadu (22%) (attēls Nr.8).

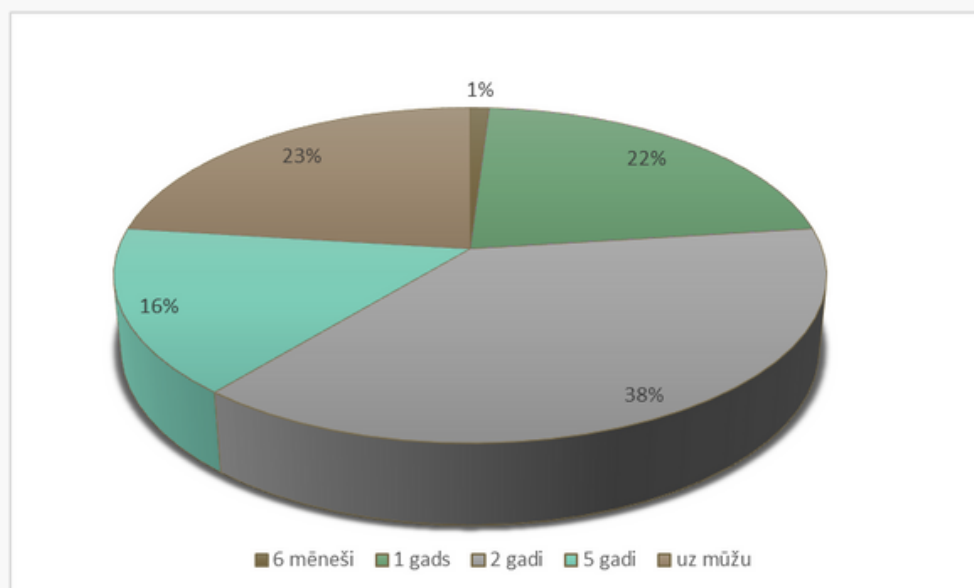
Divu gadu termiņš tiek izmantots visbiežāk, kas var liecināt, ka daudziem cilvēkiem veselības stāvoklis nav uzskatāms par pilnībā stabilu vai nemainīgu, tomēr sagaidāms, ka būtiskas izmaiņas notiks ilgākā laika posmā nekā viena gada laikā.

Gandrīz ceturtda daļa no visiem gadījumiem ir invaliditātes noteikšana uz mūžu, kas parasti tiek piešķirta situācijās, kurās nav gaidāmas būtiskas izmaiņas funkcionēšanā. Šis rādītājs liecina par to, ka daļai klientu funkcionēšanas traucējums ir stabils un nav nepieciešams atkārtoti vērsties Komisijā, kas vienlaikus ļauj mazināt administratīvo slogu.

Salīdzinoši tuvu (22%) iepriekšējam rādītājam ir arī invaliditātes noteikšana uz 1 gadu. Biežāk piemērojams gadījumos, kurā sagaidāma funkcionālā stāvokļa uzlabošanās šajā laika periodā.

Invaliditātes termiņš ir atkarīgs no funkcionālā stāvokļa nemainīguma prognozes, jo stabilāka prognoze funkcionēšanas ierobežojumam palikt nemainīgam (ne uzlaboties, ne pasliktināties), jo garāks invaliditātes termiņš nosakāms.

Termiņš, uz kādu noteikta invaliditāte 2024. gada veiktajām ekspertīzēm (gan pirmreizējas, gan atkārtotas)

Detalizētāku informāciju par personām ar invaliditāti ir pieejama portālā data.gov.lv Komisijas publicētājās datu kopās. Publiskā pārskata pielikumā pieejama informācija par uzskaitē esošām personām ar invaliditāti skaitu sadalījumā pēc administratīvās teritorijas 2024.gada decembrī Latvijā.

Komisijā pārskata periodā saņemti 2 694 iesniegumi Komisijas reģionālo nodaļu lēmumu un atzinumu apstrīdēšanai (kas ir 2.3 % no kopējā pieņemto lēmumu skaita), no tiem ~ 17 % (2023.gadā - 44 %) iesniegumi iesniegti izmantojot valsts pārvaldes pakalpojumu portālā latvija.gov.lv pieejamo Komisijas e-pakalpojumu "Iesniegums invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai".

Pārskatot sākotnēji pieņemtos lēmumus, 1 933 gadījumos lēmumi un atzinumi atstāti spēkā, savukārt 615 gadījumos pieņemti lēmumi par iepriekš izdotā administratīvā akta atcelšanu/grozīšanu. No visiem iesniegtajiem iesniegumiem atstāto spēkā administratīvo aktu procentuālais apmērs attiecībā pret atcelto/grozīto administratīvo aktu procentuālo apmēru par 2024.gadu ir 68 % (negrozītie lēmumi) un 22 % (atceltie/grozītie lēmumi) (2023.gadā - 66 % un 34 %). Komisijas reģionālo nodaļu pieņemtie lēmumi un atzinumi ir kļuvuši kvalitatīvāki un argumentētāki. Grozīto/atcelto lēmumu skaits joprojām vēl ir augsts, bet ar tendenci uz kvalitatīvāk veiktu ekspertīzi un argumentētāku lēmumu pieņemšanu. Iepriekš minētais pamatojams ar pārskata periodā turpināto aktīvo darbu vienveidīga invaliditātes noteikšanas kritēriju piemērošanā, izsvērtu un kvalitatīvu lēmumu pieņemšanā un noformēšanā, izstrādājot vadlīnijas, veicot katras reģionālās nodaļas ekspertīžu pēcpārbaudes un to kvalitātes analīzi, organizējot ārstu ekspertu apmācības. Izsniegto Komisijas lēmumu kvalitātes uzlabošanos apliecina arī 2024.gadā veiktā tirgus un sociālo pētījumu centra "Latvijas Fakti" pētījuma rezultāti - 91 % (2023.gadā - 84 %) klientu novērtē, ka Komisijas izsniegtie lēmumi ir saprotami un viegli uztverami.

2.2.3. Invaliditātes apliecības

Pārskata periodā izsniegtas 69 586 invaliditātes apliecības (Attēls Nr.9). Invaliditātes apliecības personām izsniegtas atbilstoši pieņemto lēmumu par invaliditāti skaitam, kā arī nozaudēto vai bojāto apliecību vietā.

Attēls Nr.9

2.2.4. Iesniegumi, konsultatīvais tālrunis

Attēls Nr.10

Analizējot iesniegumu iesniegšanas kanālus, redzams, ka "Elektroniski saņemto iesniegumu invaliditātes ekspertīzei un invaliditātes ekspertīzes lēmumu apstrīdēšanas iesniegumu īpatsvars no kopējā iesniegumu skaita" izpilde nav sasniegta salīdzinājumā ar plānoto vērtību (Tabula Nr.4). E-pakalpojumu izmantošanas īpatsvars, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir būtiski samazinājies, klientiem joprojām pieejamāks un ērtāks pakalpojums šķiet Komisijas apmeklēšana klātienē, lai iesniegtu dokumentus, jo apmeklējuma laikā vienlaikus var saņemt konsultāciju par dokumentu izskatīšanas ilgumu, turpmāko atbalstu u.c. pakalpojumiem. Pārskata perioda ietvaros noslēdzās Komisijas e-pakalpojumu pāreja uz jauno Valsts pārvaldes pakalpojumu portāla latvija.gov.lv ietvaru. Jaunajā ietvarā pieejamie Komisijas e-pakalpojumi ir ērtāki izmantošanai, t.i.:

- "Iesniegums VDEĀVK par invaliditātes ekspertīzes veikšanu" (EP62) ļauj iesniegt iesniegumu Komisijai invaliditātes ekspertīzes veikšanai.
- "Iesniegums invaliditātes ekspertīzes lēmumu apstrīdēšanai" (EP63) ļauj iesniegt Komisijai iesniegumu invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai.
- "Mani dati VDEĀVK" (EP64) ļauj noskaidrot informāciju par invaliditātes lēmumiem un atzinumiem par sevi vai par aizbildniecībā, aizgādniecībā esošu personu, vai par savu nepilngadīgo bērnu.
- "Atkārtota invaliditātes apliecības izsniegšana" (EP176) ļauj pieteikties atkārtotas invaliditātes apliecības izsniegšanai ja tā nozaudēta, sabojāta utt.
- "Universālais pakalpojums invaliditātes statusa pārbaudei" (EP67) , izmanto arvien vairāk juridisko personu, tajā skaitā minēto e-pakalpojumu sāka izmantot Valsts policija atbilstoši noslēgtajai starpresoru vienošanās ar Komisiju par e-pakalpojuma izmantošanu, tādējādi samazinot Komisijas administratīvo slogu sniedzot atbildes uz Valsts policijas pieprasījumiem par personām noteikto invaliditāti.

Jāatzīmē, ka mainoties e-pakalpojumu platformai, veicot e-pakalpojumu pāreju no vecā uz jauno ietvaru, Komisijas e-pakalpojumi līdz pārskata perioda aprīlim bija pieejami daļēji, nebija pieejami e-pakalpojumi "Iesniegums VDEĀVK par invaliditātes ekspertīzes veikšanu" un "Mani dati VDEĀVK". Radusies situācija radīja papildu noslodzi KAN speciālistiem, sniedzot konsultācijas gan klātienē gan telefoniski. Turklāt e-pakalpojumi "Atkārtotas invaliditātes apliecības izsniegšana", "Universālais pakalpojums invaliditātes statusa pārbaudei" un "Iesniegums Invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai" bija pieejami visu pārskata periodu bez pārtraukumiem.

Pārskata periodā saglabājās palielināta noslodze Komisijas konsultatīvajiem tālruņiem. Komisijas kontaktcentrā saņemti 84 376 klientu zvani (2023.gadā - 62 599 klientu zvani), t.i, vidēji 336 zvani vienā darba dienā (2023.gadā 250 zvani vienā darba dienā). Procentuālais īpatsvars atbildēto/neatbildēto zvanu skaits no visiem ienākošajiem zvaniem – 63 % atbildētie zvani (2023.gadā 91 %), 37 % neatbildētie zvani (2023.gadā 8 %). Viena klienta konsultēšanai vidēji tiek veltītas 2,26 minūtes. (Attēls Nr.10). Jāatzīmē, ka klienti jautā ne tikai par Komisijas kompetencē esošajiem jautājumiem, bet arī par sniegtajiem pakalpojumiem, pabalstiem, atbalstu personām ar invaliditāti. Līdz ar to ir pieaudzis sniegto konsultāciju laiks. Līdzīga situācija ir ar sniegtajām konsultācijām klientiem klātienē.

Biežāk uzdotie jautājumi ir par iesnieguma virzību, par to, kādus dokumentus nepieciešams iesniegt invaliditātes ekspertīzei un cik ilgā laikā Komisija pieņem lēmumu, kā arī aktualizējušies jautājumi par to, kādi sociālie pabalsti/bonusi Latvijā ir pieejami personām ar invaliditāti, kurām invaliditāte ir noteikta citās Eiropas savienības valstīs vai trešajās valstīs, kā arī par OCTA atlaidēm.

Apkopojot biežāk uzdotos jautājumus uz e-pastu, var secināt, ka personas visvairāk interesējas par:

- invaliditātes apliecības maiņu;
- vienotā valsts un pašvaldību portāla latvija.gov.lv darbību un ar tā saistīto funkcionalitāti;
- lēmuma apstrīdēšanu vai iesnieguma par bērnam nosakāmo invaliditāti iesniegšanu;
- citu institūciju (pabalstu, pensiju saņemšanu utt.) sniegtajiem pakalpojumiem;
- atvieglojumiem personām ar invaliditāti;
- iespēju dokumentus saņemt vai iesniegt klātienē, kā arī par invaliditātes ekspertīzes veikšanu klātienē.

Attēls Nr.11

2.3.KOMISIJAS VADĪBAS UN DARBĪBAS UZLABOŠANAS SISTĒMAS EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI

2.3.1. Apmācības, semināri

Lai sasniegtu Komisijas stratēģijā izvirzītos mērķus, galvenā prioritāte un arī vērtība ir kompetents, profesionāls, zinošs un ar iniciatīvu apveltīts darbinieks. Pateicoties darbinieku apzinīgajam un nesavtīgajam darbam, nodrošināta kvalitatīva un klientorientēta pakalpojuma sniegšana.

Lai pilnveidotu zināšanas un prasmes, kā arī paaugstinātu kompetenču līmeni, Komisijā nodarbinātie piedalījās mācībās - personas datu apstrādes noformēšana uzņēmumā, mentālā higiēna un emocionālā inteliģence darbā un ikdienā, infografiku izveide, koučings, jauno dokumentu un arhīvu pārvaldības noteikumu aktualitātes un izmaiņas dokumentu pārvaldībā. Tāpat Komisijas nodarbinātie izmantojuši VAS piedāvātās bezmaksas mācības un seminārus, papildinot zināšanas emocionālajā inteliģencē, finanšu pratībā, mākslīgā intelekta tendencēm un izmantošanā ikdienas darbā.

Pārskata periodā īstenotas vairākas ESF+ projekta darbības -

- **Darbībā “Metodikas par vienotā atbalsta sniegšanu un ieteikumu kompleksas pieejas attīstībai informācijas sniegšanā Komisijas klientiem invaliditātes noteikšanas gadījumā izstrāde”** sadarbībā ar SIA “Projektu un kvalitātes vadība” izstrādāta metodika un apkopota informācija par personām ar invaliditāti pieejamo atbalstu (informatīvais katalogs/buklets), uzsāktas Klientu apkalpošanas nodaļas speciālistu apmācības par darbu ar metodiku un pakalpojuma katalogiem.
- **Darbībā “Mācību programmas (moduļa) par Komisijas darbības vispārīgiem jautājumiem izstrāde, aprobēšana un pilnveidošana”** stiprinātas nodarbināto prasmes komunikācijā, argumentācijā, sarunu vadīšanā, psiholoģiskā līdzsvara noturēšanā un jauno zināšanu integrēšanā ikdienas darbā.
- **Darbībā “Mācību programmas (moduļa) par specifiskiem jautājumiem invaliditātes noteikšanā izstrāde, aprobēšana un pilnveidošana”**, sadarbojoties ar Rīgas Stradiņa universitāti, notikušas mācības vecākajiem ārstiem ekspertiem, ārstiem ekspertiem, vadošajiem ekspertiem par novērtēšanas instrumentiem, dažādu slimību grupu novērtēšanu un darba spēju noteikšanu, par funkcionēšanas traucējumu novērtēšanu.
- **Darbībā “Darbību un procesu rokasgrāmatas izstrāde par Komisijas procesiem un pakalpojuma standartiem”** sadarbībā ar SIA “Baltic Communication Partners” izstrādāta rediģējama rokasgrāmata ar procesu shēmām, saitēm un vizuāliem elementiem, kas kalpo kā pamats klientu apkalpošanas standarta, jauno darbinieku ievadprogrammas, invaliditātes ekspertīzes veikšanas klātienē standarta un apstrīdēto invaliditātes lēmumu procesu kartēšanas izveidei.
- **Darbībā “Informatīvi izglītojoši semināri ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem”**, sadarbībā ar SIA “Biznesam.lv” pārskata periodā īstenoti 15 semināri kuros ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem sniegta aktuālā informācija invaliditātes noteikšanas jomā, kā arī informācija par invaliditātes ekspertīzei nepieciešamajiem dokumentiem, nosūtījuma uz invaliditātes ekspertīzi sagatavošanu. Semināros demonstrētas raksturīgākās kļūdas nosūtījumu sagatavošanā, pozitīvie un negatīvie piemēri. Kopumā (t.sk. 2023.gada semināri) seminārus apmeklējuši 761 ārsts no visas Latvijas (reģionālajā sadalījumā: Kurzeme – 113, Latgale – 94, Rīga un Rīgas reģions 327, Vidzeme – 111, Zemgale – 116. 2024.gada vasaras periodā izstrādāta jauna semināra programma un saturs “Ģimenes ārsta un ārstējošā ārsta loma pacienta ceļā uz invaliditātes ekspertīzi – aktualitātes, process un atbildība”.

➤ **Darbībā “Informatīvi izglītojoši semināri pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem”** sadarbībā ar Latvijas Ergoterapeitu Asociāciju un SIA “Biznesam.lv” tika īstenoti 2 informatīvi izglītojoši semināri pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem “Invaliditāte un izaicinājumi pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem”. Semināros tika stiprinātas pašvaldību sociālo dienestu darbinieku zināšanas, abpusēja izpratne un sadarbība par invaliditātes noteikšanas jautājumiem un personas ikdienā veicamo darbību un vides novērtējuma veikšanas nozīmību gadījumos, kad personai jālemj par indikācijām īpašas kopšanas nepieciešamībai. Dienestu darbinieki iepazīstināti kā, pielietojot dažādas metodes un knifus, tikt galā ar dažādiem izaicinājumiem ikdienā veicamo darbību un vides novērtējuma veikšanas kontekstā. Kopumā īstenoti 5 semināri, kuros piedalījās 300 dalībnieki no 40 dažādiem pašvaldību sociālajiem dienestiem.

Pārskata periodā izstrādāti jauni metodiskie materiāli -

➤ darbspēju zaudējuma apmēra (procentos) noteikšana arodslimību gadījumos, kad normatīvajos aktos tas norādīts kā intervāls. Šie principi tiek piemēroti arī nelaimes gadījumu darbā un Černobiļas AES seku likvidētāju gadījumos. Šajā metodiskajā materiālā izstrādātie principi invaliditātes un darbspēju zaudējuma termiņa izvēlei, ievērojami visos lēmuma pieņemšanas gadījumos, ja minētie kritēriji ir attiecināmi uz pieņemamo lēmumu;

➤ funkcionālo traucējuma veida IIS izvēles principi. Šajā instrukcijā norādīti principi, kas ievērojami veicot atzīmi IIS “Funkcionālie traucējumi”.

Pārskata periodā Komisija organizēja komandas saliedēšanas ar vērtību ieviešanu Komisijā stratēģiski svarīgu kompetenču attīstības mācības “Atbalstoši. Iekļaujoši. Būt kopsolī!” ar mērķi nodrošināt stratēģiski svarīgu ilgtspējīgu kompetenču attīstību, veicināt noturīgus rezultātus Komisijas nodarbināto attīstībā, komandas saliedēšanu un vērtību ieviešanu. Mācību laikā komunikācijas aģentūras «Reviti» pārstāve prezentēja Darbību, procesu un pakalpojumu standartu Rokasgrāmatu. Kā arī SIA “Latvijas fakti” pārstāve prezentēja Komisijas klientu apkalpošanas procesu kvalitātes un efektivitātes ikgadējās novērtēšanas rezultātus.

2.3.2. Strukturālas izmaiņas

Lai novērstu lēmumu termiņu kavēšanu un stiprinātu Komisijas kapacitāti, 2024.gada 1.pusgadā līdz 2024.gada 31.decembrim papildus izveidotas terminētas 3 ārstu ekspertu slodzes un 2 KAN vecāko klientu apkalpošanas speciālistu slodzes. Pārskata perioda 1.pusgadā veikto darbību rezultātā 2024.gada 2.pusgadā, vērtējot Komisijas personāla struktūru, jāatzīmē pozitīvo ietekmi par amatu vietu skaita palielinājumu Komisijā par 5 amata vietām. Papildus izveidotās amatu vietas ļāva pielāgoties pieaugošām iedzīvotāju pieprasījuma pēc Komisijas pakalpojumiem un būtiski uzlaboja Komisijas darba procesu efektivitāti un, galvenokārt, produktivitāti, jo 2.pusgada laikā izdevās panākt iesniegumu izskatīšanu Administratīvā procesa likumā 64.panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā, t.i., administratīvā akta izdošanu mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas brīža.

Saskaņā ar LM PDPD sniegto informāciju, Komisijas vidējais faktisko aizņemto amata slodžu skaits 2024.gada 2.pusgadā, salīdzinot ar 2024.gada 1.pusgadu, pieauga par 3,5 amata slodzēm un veido 125,1 amata slodzes (2024.gada 1.pusgada vidējais faktisko aizņemto amata slodžu skaits bija 121,6). Salīdzinot ar 2024.gada janvāra rādītāju, kad vidējais faktisko aizņemto amata slodžu skaits bija 117,7 amata slodzes, ir vērojami būtiski uzlabojumi Komisijas noteikto funkciju nodrošināšanā.

Lai sekmētu Komisijas darbības stratēģiskā mērķa sekmīgāku sasniegšanu, ieviestu vienotu procesu pieeju, paaugstinātu Komisijas darbības efektivitāti, optimizētu resursus, apvienota Liepājas nodaļa un Kuldīgas nodaļa, izveidojot Komisijas Liepājas nodaļu ar Liepājas nodaļas Kuldīgas klientu apkalpošanas centru. Nodaļu apvienošana novērsīs vai būtiski mazinās gadījumus, kas saistīti ar savlaicīgi neizskatītu iesniegumu skaitu darbinieku trūkumu dēļ vai ilgstošas attaisnotas prombūtnes dēļ. Ieguvumi iedzīvotāju labklājības uzlabošanai un sabiedrībai kopumā, apvienojot nodaļas, optimizējot procesus, kas sniegs efektīvāku pakalpojuma sniegšanu iedzīvotājiem, nodrošināta ātrāka reaģēšana uz iedzīvotāju vajadzībām, efektīvāka publiskā pārvalde, kas sniedz iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu.

2.3.3. Ieviestie audita ieteikumi

Pārskata gadā Labklājības ministrijas auditori snieguši ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas darbības uzlabošanai un iespējamo risku un nelabvēlīgo seku mazināšanai, kas saistīti galvenokārt ar Komisijas darbības efektivitātes celšanu, procesu optimizāciju un iekšējo normatīvo aktu pilnveidošanu. Komisija 2024.gadā ieviesa LM IAD ieteikumus un rekomendācijas šādos auditos:

Juridiskā atbalsta audits

Precizēti Juridiskās un Administratīvās nodaļas reglamenti, kā arī šo nodaļu nodarbināto amatu apraksti, lai stiprinātu Komisijas uzraudzības pasākumus papildus pienākumu noteikšanā.

Fizisko personu datu aizsardzības audits

Nemot vērā, ka Komisijai ir izstrādāta un ieviesta jauna IIS un tā apstrādā lielu apjomu datus, tostarp arī īpašās kategorijas datus, veikts NIDA novērtējums plānotajām un esošajām datu apstrādēm. Pārskatīti un apstiprināti iekšējie normatīvie akti - Fizisko personu datu apstrādes reģistrs; Personas datu apstrādes aizsardzības noteikumi un Personas datu apstrādes un risku un ietekmes uz privātumu novērtēšanas kārtība; Novērtējums uz ietekmi uz datu aizsardzību.

Personāla komandējumu un darba braucienu plānošana un izpildes kontroles audits

Aktualizēti iekšējie noteikumi "Komandējumu organizēšanas kārtība", nodrošinot komandējumu plānošanas un organizēšanas procesu optimizāciju, caurspīdīgumu un visu iestāžu nodarbināto vienotu pieeju procesu izpildē, precizējot komandējumu pieteikumu un atskaišu iesniegšanas termiņus un saskaņošanas procesa virzību iestādē līdz sadarbības ietvaram, kas definēts Labklājības ministrijas normatīvajā aktā. Tika ievēroti procesa optimizācijas principi, izvairoties no vairākās nesaistītajās informācijas sistēmās izpildāmo posmu iekļaušanas un pilnvērtīgi izmantojot resursu vadības sistēmas "Horizon" pašapkalpošanās vidē "VismaHoP" funkcijas.

2.4.DARBĪBAS STRATĒGIJĀ SASNIEDZAMO REZULTĀTU IZPILDES ANALĪZE

Komisijas darbības stratēģijas 2024.-2027.gadam izvirzītā mērķa

- **pilnveidot un efektīvizēt invaliditātes novērtēšanas procesu** - sasniegtie rezultāti: veiktas 557 ekspertīzes klātienē, īstenoti 15 informatīvi izglītojoši semināri ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem un 5 informatīvi izglītojoši semināri pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem, stiprinot pašvaldību sociālo dienestu darbinieku zināšanas un sadarbību par invaliditātes noteikšanas jautājumiem un personasikdienā veicamo darbību un vides novērtējuma veikšanas nozīmību. Veidota izpratne par invaliditāti kā funkcionēšanas ierobežojumiem.

- **stiprināt izpratni par funkcionēšanas novērtēšanas būtību invaliditātes novērtēšanas procesā** - pasākumu rezultāti: sagatavoti informatīvie raksti žurnālos, digitālajos medijos, sagatavotas 3 infografikas, 1 informatīvais sociālo tīklu bilžu karuselis, 1 video materiāls, īstenotas pirmās Komisijas digitālās atvērto durvju dienas.

- **stiprināt darbinieku kapacitāti un sekmēt darba procesu efektīvizēšanu** - pasākumu rezultāti: izstrādāta un nodota darbību un procesu rokasgrāmata, pilnveidots klientu apkalpošanas standarts, izstrādāta jauno darbinieku ievadprogramma, izstrādāts standarts invaliditātes un darbības ekspertīzes veikšanai klātienē, ceļa karte apstrīdēto lēmumu procesiem, metodiskais materiāls konkrēta darbības zaudējuma noteikšanai arodslimību gadījumā, kas piemērojami arī konkrēta darbības zaudējuma (procentos) noteikšanai un atbalsta materiāls KAN speciālistiem gan klātienē, gan e-pasta, gan telefonkonsultāciju komunikācijā, organizētas apmācības, turpinot stiprināt KAN nodarbināto zināšanas un prasmes argumentācijā un sarunu vadīšanā, apgūstot metodes psiholoģiskā līdzsvara noturībā dažādu grūtību un izaicinājumu risināšanā un pārvarēšanā.

- **pilnveidot analītisko kapacitāti** - pasākumu rezultāti: uzsākts darbs analītisko moduļu izstrādei un ieviešanai, rezultātā nodrošinot iespēju IIS uzkrātos datus analizēt pēc dažādiem kritērijiem, piemēram, pamatdiagnozes koda, blakusdiagnozes koda, veselības traucējumu smaguma pakāpes, funkcionālo spēju novērtējuma datiem, funkcionēšanas ierobežojumu cēloņa, darbības zaudējuma pakāpes, invaliditātes grupas, funkcionālo traucējumu veida, invaliditātes termiņiem u.c. strukturētajiem datiem.

- **īstenot vienotu informācijas sniegšanu personām invaliditātes noteikšanas gadījumā** – pasākumu rezultāti: izstrādāta “Metodika par vienotā atbalsta sniegšanu un ieteikumu kompleksas pieejas attīstībai informācijas sniegšanā Komisijas klientiem invaliditātes noteikšanas gadījumā”, kā arī īstenotas KAN speciālistu apmācības par darbu ar metodiku un pakalpojuma katalogiem, apmācības ar invaliditātes noteikšanas jautājumiem saistītajiem speciālistiem, stiprinot esošās un iegūstot jaunas zināšanas gan par dažādo klasifikāciju saistībā ar novērtēšanas instrumentiem, gan par slimību nespecifiskajiem funkcionēšanas novērtēšanas instrumentiem un to īpašībām, kā arī īstenotas mācības par funkcionēšanas traucējumu novērtēšanu muskulo-skeletālu, neiroloģisku, garīgu, iekšējo slimību gadījumos un zināšanas par darba spēju novērtēšanu (aroda etioloģijas gadījumos).

- **pilnveidot e-pakalpojumus** – pasākumu rezultāti: E-pakalpojumu - “Universālais pakalpojums invaliditātes statusa pārbaudei”, izmanto arvien vairāk juridisko personu, tajā skaitā minēto e-pakalpojumu sāka izmantot Valsts policija atbilstoši noslēgtajai starpresoru vienošanās, tādējādi samazinot Komisijas administratīvo slogu, sniedzot atbildes uz Valsts policijas pieprasījumiem par personām noteikto invaliditāti.

3. PERSONĀLS

Komisijā faktiskais nodarbināto skaits pārskata gada beigās bija 155 personas (t.sk. nodarbinātie ESF+ projekta ievaros), no kurām 48 personas ir valsts civildienesta ierēdņi un 107 personas ir darbinieki. Saskaņā ar Labklājības ministrijas Personāla un dokumentu pārvaldības departamenta sniegto informāciju Komisijā 2024.gadā aizņemtas vidēji 123,36 amata vietas (Attēls Nr.12), kas salīdzinot ar 2023.gadu pieauga par 2,9 amata slodzēm, kā arī salīdzinot ar 2024.gada janvāra rādītāju, kad vidējais faktisko aizņemto amata slodžu skaits bija 117,7 amata slodzes, ir vērojami būtiski uzlabojumi Komisijas noteikto funkciju nodrošināšanā - visi lēmumi tiek pieņemti likumā noteiktajā termiņā. Tāpat pozitīvas tendences ir vērojamas analizējot vidēji faktiski nodarbināto skaita rādītāju, kas palielinājies par 8 darbiniekiem, kas veido 148 darbiniekus, salīdzinot ar pārskata perioda sākumu – 140 darbinieki.

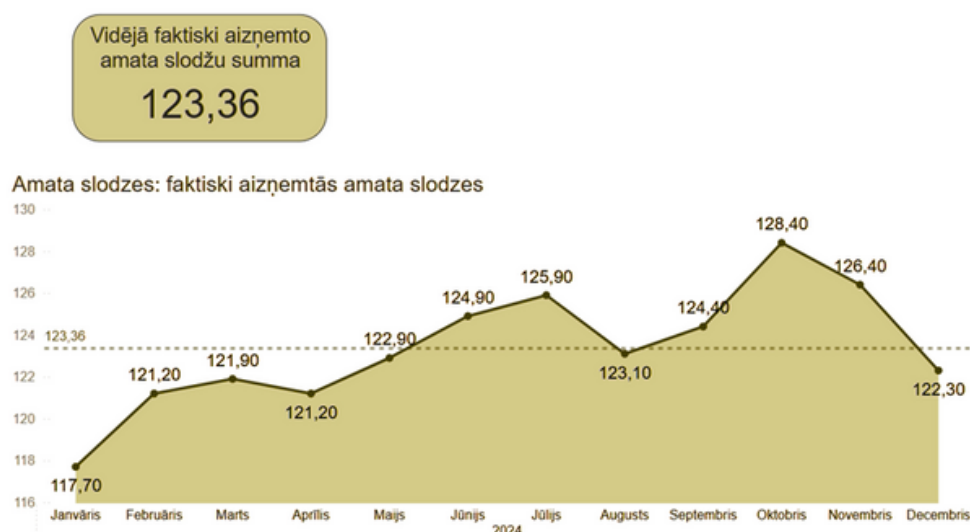
Pamatfunkciju nodrošināšanai struktūrvienībās nodarbināti 70% strādājošo, atbalsta funkciju veicēji 30% strādājošo no Komisijā nodarbināto skaita.

Pārskata periodā 71% nodarbināto ir akadēmiskā vai otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība. Jāuzsver, ka Komisijas nodarbināto vidējais vecums pārskata periodā bija 52 gadi, salīdzinot ar 2023.gadu – 53 gadi, kas apliecina Komisijas darbinieku paaudžu nomaiņu un zināšanu pēctecību (Attēls Nr.12).

Kaut arī pārskata periodā gandrīz uz pusi ir samazinājies to nodarbināto procentuālais skaits, kuru darba stāžs Komisijā ir vairāk par 10 gadiem (Attēls Nr.13) (no 41% nodarbināto 2023.gadā līdz 23% nodarbināto 2024.gadā), ir pieaudzis nodarbināto skaits, kuru darba stāžs ir mazāks par vienu gadu (no 24% nodarbināto 2023.gadā līdz 45% - 2024.gadā), kas liecina, ka Komisija ir pievilcīgs darba devējs un gatava sniegt nepieciešamo atbalstu, lai apmācītu jaunos darbiniekus. Komisijā 61 % nodarbināto strādā vairāk nekā trīs gadus, 27 % strādā no viena līdz trīs gadiem, 12 % strādā mazāk nekā vienu gadu.

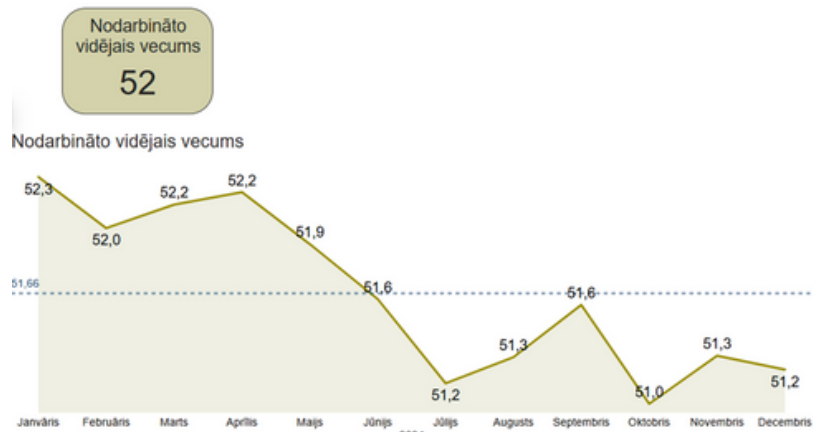
Jāatzīmē, ka Komisijas personāla sastāvā saglabājas izteikts sieviešu īpatsvars – 77% no nodarbināto kopskaita ir sievietes.

Attēls Nr.12

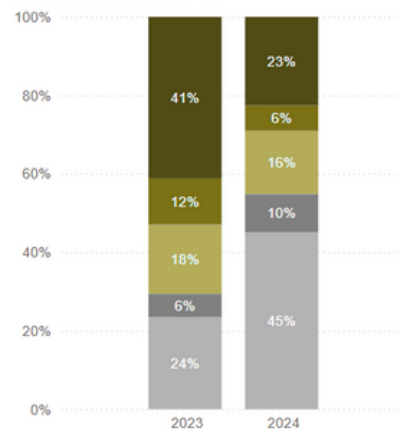
Attēls Nr.13

Nodarbinātie: vidējais vecums

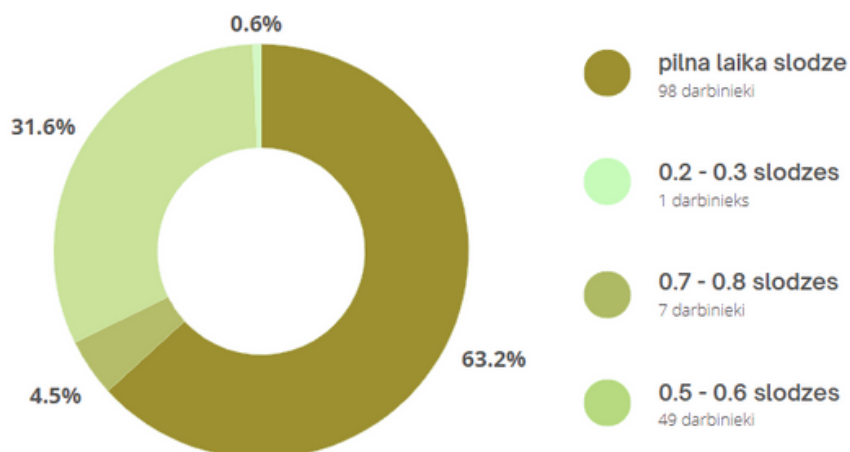
Darba stāžs iestādē

● <1 ● 1 ● 2-5 ● 6-10 ● >10

Nodarbināto vidējais vecums ir 52 gadi (Attēls Nr.13).

Attēls Nr.14

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU 2024.GADĀ

Attēls Nr.15

FACEBOOK

8400

LAPAS APMEKLĒTĀJI

(2023.GADĀ BIJA 6800)

1211

SEKOTĀJI

(2023.GADĀ BIJA 1071)

TĪMEKLĻVIETNE

188 289

SESIJU SKAITS (2023.GADĀ 168 621)

79 216

LIETOTĀJI

APMEKLĒTĀJU SADALĪJUMS PĒC DZIMUMA

80% SIEVIETES

20 % VĪRIEŠI

VIDĒJI VIENS LIETOTĀJS TĪMEKLĻVIETNĒ PAVADA

~4.22 MINŪTES

(2023.gadā -2.46)

LIELĀKAIS TĪMEKLĻVIETES APMEKLĒJUMU SKAITS PĒC ĢEOGRĀFISKĀ SADALĪJUMA

Lai nodrošinātu mūsdienīgu un operatīvāku komunikāciju ar sabiedrību, tiek uzturēta Komisijas lapa portālā Facebook. Portālā tiek publicēta aktuālā informācija, piemēram, CSDD par kārtību kā var saņemt invaliditātes stāvvietu izmantošanas karti, par e-pasta un e-adreses atšķirībām, valsts pārvaldes pakalpojuma portāla Latvija.lv aktualitātēm un izmaiņām. Vienlaikus sniegti skaidrojumi (infografikas, publikācijas) ar piemēriem par izmaiņām normatīvajos aktos, informācija par izmaiņām Komisijas darba laikā, aktuālā informācija par Komisijas e-pakalpojumu darbību un uzlabojumiem.

Uz pārskata sagatavošanas brīdi Komisijas lapai ir 1211 sekotāji. Apmeklējumu skaits 8400 (2023.gadā 6800). Mājaslapas apmeklējums pieaudzis pateicoties aktīvākai komunikācijai sociālajos tīklos, jaunam un aktualizētajam saturam, realizēto kampaņu un pasākumu rezultātā. Skatoties apmeklētāju sadalījumu pēc dzimuma – 80 % ir sievietes un 20 % vīriešu un pēc ģeogrāfiskā sadalījumā pa pilsētām vislielākais apmeklētāju skaits ir no Rīgas, tad seko Jelgava, Daugavpils, Jūrmala un Liepāja (Attēls Nr.15).

Komisijas tīmekļvietnē - www.vdeavk.gov.lv pieejama informācija par Komisiju, tās funkcijām, aktualitātēm, Komisijas pakalpojumiem un iespēju uzdot sev interesējošu jautājumu izmantojot tīmekļvietnes funkcionalitāti “Uzdot jautājumu”. Pēc Google Analytics informācijas 2024.gadā Komisijas tīmekļvietnē fiksētas 188 289 sesijas. Lietotāju skaits 2024.gadā ir 79 216. Vidēji viens lietotājs tīmekļvietnē pavada 4.22 minūtes (salīdzinot ar 2023.gadu -2.46 minūtes) (Attēls Nr.15). Reizi gadā tiek veikta tīmekļvietnes piekļūstamības novērtēšana.

Lai veicinātu Latvijas sabiedrības informētību informatīvais raksts “Invaliditātes statuss: Kā pieteikties, kādi atvieglojumi pienākas un kas jāņem vērā” pārskata periodā publicēts vairākos digitālajos medijos, kā arī žurnālā “Ievas Veselība”, aptverot vairāk nekā 470 tūkstoši lielu auditoriju. Lai iedzīvotājiem izskaidrotu invaliditātes ekspertīzes lēmuma pieņemšanas procesu un izmaiņas, kas saistītas ar jaunākajiem grozījumiem Invaliditātes likumā, pārskata periodā sagatavotas un izplatītas 3 infografikas un 1 informatīvais sociālo tīklu bilžu karuselis. Informatīvās kampaņas ietvaros izstrādāts un publicēts videorullītis par dokumentu iesniegšanu Komisijā un invaliditātes ekspertīzes un lēmuma pieņemšanas procesu.

Īstenotas pirmās Komisijas digitālās atvērto durvju dienas “Svarīgākais par invaliditāti Latvijā!”. Diskusijā piedalījās jomas eksperti un profesionāļi, daloties ar savu redzējumu un pieredzi par aktuālajiem izaicinājumiem invaliditātes jomā. Tiešraidi varēja vērot Komisijas tīmekļvietnē un Facebook kontā, kā arī Nacionālās informācijas aģentūras LETA mājas lapā un Youtube kanālā.

Pārskata periodā sniegtas 15 atbildes uz preses un televīzijas pārstāvju - MK Latvija, Latvijas avīze, laikraksts Stars, LTV 4.studija, Bez tabu, Apollo, TV3, Latvijas radio, Delfi, Jauns.lv jautājumiem. Jautājumi par kuriem sniegtas atbildes ir par invaliditātes noteikšanas kārtību un procesu, iesniegumu izskatīšanas termiņiem, par lēmumu apstrīdēšanas kārtību, par iespēju pārskatīt invaliditātes grupu, kādi dokumenti jāiesniedz, sniegta informācija par dažādiem statistikas datiem – iesniegumu skaitu, ekspertīžu skaitu, lēmumiem u.c. Komisijas pārstāvji ir piedalījušies radio un TV raidījumos un snieguši atbildes uz jautājumiem, piemēram, radio raidījumā “Krustpunktā” un televīzijā TV24 raidījumā “Uz līnijas” .

Pārskata periodā, turpinot sadarbību ar Latvijas Reto slimību aliansi - Komisijas pārstāvis piedalījās diskusiju daļā Reto slimību forumā 2024, ko organizēja Latvijas Reto slimību alianse sadarbībā ar Bērnu slimnīcas Reto slimību koordinācijas centru un Izglītības un zinātnes daļu un RSU Tālākizglītības centru. Kā arī Komisijas pārstāvis kopā ar pārstāvjiem no Latvijas Republikas Veselības ministrijas, Latvijas Fizioterapeitu asociācijas u.c. piedalījās Latvijas Reto slimību alianses projekta “Veselība – mūsu cilvēktiesības”, ko finansē Islande, Lihtenšteina un Norvēģija ar EEZ un Norvēģijas grantu programmu “Aktīvo iedzīvotāju fonds” diskusijā par pētījuma “Personu ar retām slimībām un viņu tuvinieku pieredze cilvēktiesību ievērošanā Latvijā” rezultātiem. Tāpat Komisija iesaistījās diskusijā ar Rīgas bērnu, jauniešu un ģimeņu sociālā atbalsta centra pārstāvjiem par šobrīd esošo kārtību invaliditātes noteikšanā bērniem un plānotās invaliditātes sistēmas maiņu bērniem līdz 18 gadu vecumam, piedalījās diskusijā par medicīniskās rehabilitācijas politiku - "Pirmsoperācijas un pēcoperācijas OA rehabilitācijas digitalizācija", Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības vebinārā par arodslimībām, kurā informēja par invaliditātes noteikšanas procesu arodslimību gadījumos.

Komisija ir atvērta sabiedrībai un tiek dota iespēja saziņai ar Komisiju dažādos kanālos - iesniegt iesniegumus gan elektroniski, gan klātienē - nododot KAN, gan arī ievietojot speciālās iesniegumiem paredzētās pasta kastēs, gan pa pastu.

Personu ar invaliditāti ērtībām un lai mazinātu personu un iestāžu administratīvo slogu, Komisija nodrošina iespēju izmantot valsts pārvaldes pakalpojumu portālā Latvija.lv izvietotos e-pakalpojumus.

Tiesības apstrādāt IIS iekļauto informāciju saistībā ar prognozējamu invaliditāti un invaliditāti, Invaliditātes likumā ir noteikts daudzām institūcijām un personām to darbību reglamentējošos normatīvajos aktos noteikto funkciju vai deleģēto uzdevumu izpildei. Dati par personām ar prognozējamu invaliditāti un personām ar invaliditāti, kas nepieciešami sociālās drošības sistēmas maksājumu un citu valsts noteikto atvieglojumu piešķiršanai, palīdzības sniegšanai personām ar invaliditāti, invaliditātes riska un invaliditātes seku mazināšanai no Komisijas IIS tiek eksportēti - pašvaldībām un to izveidotajām institūcijām, kuras nodrošina pakalpojumus vai nodokļu un nodevu atlaides personām ar invaliditāti.

ESF+ projekta ietvaros un sadarbībā ar SIA “Latvijas fakti” noslēgts otrais posms Projekta darbības “Apkalpošanas procesu kvalitātes un efektivitātes ikgadējās novērtēšanas datu analīze prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzei” ietvaros, veicot Komisijas klientu apmierinātības aptauju, analizējot sarunu ierakstus un rakstisko saziņu.

Pētījuma mērķi ir noskaidrot:

- 1) klientu apmierinātību ar Komisijas pakalpojumiem un apkalpošanas kvalitāti;
- 2) Komisijas speciālistu sniegto telefona un elektronisko konsultāciju kvalitāti, rast risinājumus klientu apkalpošanas kvalitātes un efektivitātes paaugstināšanai.

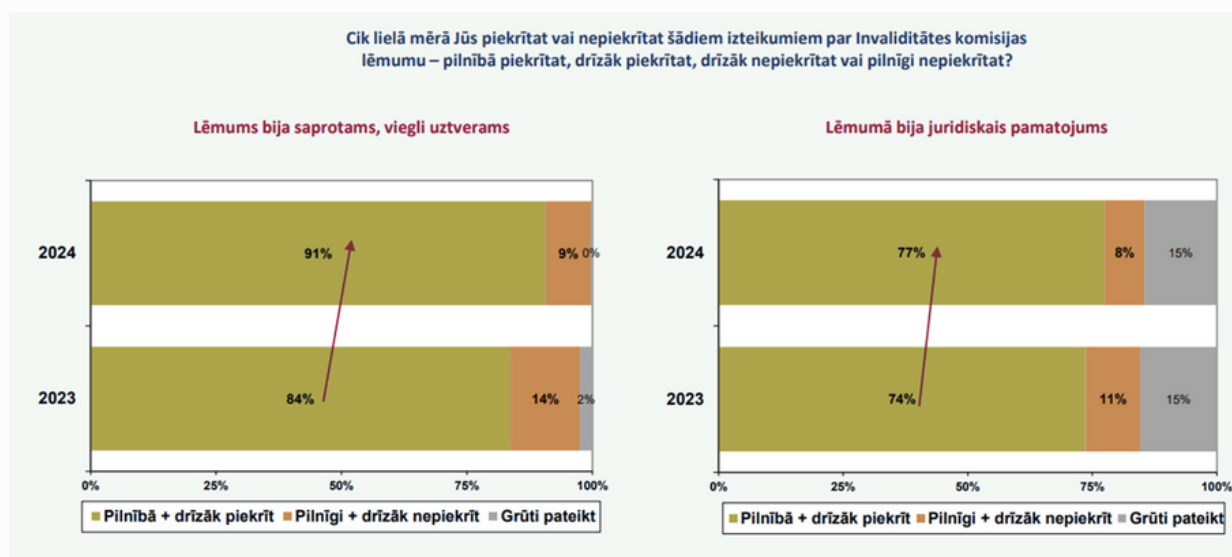
Iegūtie rezultāti liecina par pozitīvu Invaliditātes komisijas darba novērtējumu klientu vidū un augstiem klientu apkalpošanas standartiem:

- Invaliditātes komisijas darbs kopumā apmierina gandrīz trīs ceturtdaļas (73%) aptaujāto klientu;

- Vairākumu respondentu apmierina visas Invaliditātes komisijas piedāvātās pakalpojumu sniegšanas iespējas, informatīvais atbalsts, vides ērtības, pieejamība un klientu apkalpošanas serviss;
- Vairāk nekā divas trešdaļas (68%) aptaujāto klientu kopumā apmierināja laiks, kas bija jāvelta dokumentu aizpildīšanai un iesnieguma iesniegšanai Invaliditātes komisijā.;
- Invaliditātes komisijas lēmums apmierināja vairāk nekā trīs ceturtdaļas aptaujāto klientu, gan pēc saprotamības, uztveramības, gan pēc juridiskā pamatojuma kritērijiem;
- Arī par Invaliditātes komisijas speciālistu sniegtajām konsultācijām dominēja pozitīvi vērtējumi;
- Invaliditātes komisijas interneta mājas lapu pozitīvi vērtēja vairāk nekā divas trešdaļas interesentu.

Komisijas speciālistu sniegtās elektroniskās un telefonkonsultācijas kopumā atbilst labas prakses standartiem, konsultāciju analīze neatklāj kādus būtiskus trūkumus klientu apkalpošanā. Visi kritēriji tika izpildīti gandrīz visās sarunās, kad tie bija piemērojami. Kā vienu no pozitīvajiem gūtajiem rezultātiem ir, ka Komisijas lēmumi ir kļuvuši saprotamāki klientiem.

Attēls Nr.16

Pētījums veikts par laika periodu 2023. -2024.gads.

5. 2025.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Komisijas izaicinājumi un prioritātes 2025.gadā atbilstoši Komisijas darbības stratēģijai 2024.-2027.gadam - nodrošināt efektīvu un pieejamu veselības un darbspēju ekspertīzi, stiprinot sabiedrības uzticību, un paaugstināt personu ar invaliditāti vai funkcionēšanas ierobežojumiem apkalpošanas efektivitāti un kvalitāti

5.1. IEPRIEKŠĒJĀ GADĀ IESĀKTIE PASĀKUMI, KAS TIKS TURPINĀTI

1. **Turpināta veikto ekspertīžu kvalitātes analīze**, sniedzot redzējumu par konstatētajām nepilnībām un risinājumiem to novēršanai.
2. **Turpināta sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām un ārstu asociācijām un biedrībām.**
3. **Turpināta ESF+ projekta īstenošana:**
 - īstenojot informatīvo kampaņu par Komisijas darbību un invaliditātes noteikšanas jautājumiem Latvijā,
 - attīstot IIS analītisko funkcionalitāti,
 - noslēdzot izmēģinājumu projekta – metodikas vienotai informācijas sniegšanai invaliditātes noteikšanas gadījumā aprobēšana” īstenošanu,
 - īstenojot informatīvi izglītojošos seminārus Latvijas ģimenes ārstiem un ārstējošiem ārstiem,
 - veicot nepieciešamās darbības IIS pilnveidojumu nodrošināšanai preventīvai personu informēšanai par invaliditātes termiņa beigu tuvošanos.

5.1. NĀKAMĀ GADA GALVENIE UZDEVUMI UN PASĀKUMI

1. **pilnveidot zvanu centra funkcionalitāti un darbinieku prasmes sniegt konsultācijas invaliditātes saņemšanas gadījumā par dažādiem sociālajiem pakalpojumiem;**

Klientorientētai un mērķētākai pakalpojuma sniegšanai plānots nodrošināt, iepriekš definētas, sarunu klasifikatoru tēmas/apakštēmas, īstenota vienota informācijas sniegšana personām invaliditātes noteikšanas gadījumā.

2. **nodrošināt proaktīvu pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai;**

Apvienoti trīs e-pakalpojumi – EP62 “Iesniegums VDEĀVK par invaliditātes ekspertīzes veikšanu”, EP63 “Iesniegums invaliditātes ekspertīzes lēmuma apstrīdēšanai” un EP176 “Atkārtota invaliditātes apliecības izsniegšana” – vienā e-pakalpojumā, kam pievienota pašvērtējuma anketa, kā arī nodrošināta proaktīva pakalpojuma izpildes rezultātu paziņošana pakalpojuma saņēmējiem portālā Latvija.gov.lv.

3. **optimizēt informācijas apriti starp ārstniecības iestādēm un VDEĀVK, t.sk. datu izgūšanu no e-veselības.**

4. **sniegt atbalstu un priekšlikumus invaliditātes normu regulējošo normatīvo aktu un invaliditātes sistēmas pilnveidošanai.**

5.noslēgt telpu nomas līgumu un pārvietot Daugavpils KAC.

Lai Komisija nodrošinātu kvalitatīvu, pilnīgu, pieejamu un tuvāk personas ar invaliditāti dzīvesvietai pakalpojumu, ir nepieciešams atrisināt jautājumu par Daugavpils KAC telpu nomas līguma noslēgšanu. Ņemot vērā, ka nomas līguma pagarinājums ar Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Daugavpils reģionālā slimnīca" ir tikai uz vienu gadu, Komisijai 2025.gada 1.pusgadā būs nepieciešams turpināt risināt jautājumu par turpmākām iespējām nomāt telpas Daugavpilī Komisijas Rēzeknes nodaļas Daugavpils klientu apkalpošanas centra vajadzībām, tiekoties gan ar Daugavpils valstspilsētas pašvaldības, gan ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Daugavpils reģionālās slimnīca" pārstāvjiem.

Uzskaitē esošo personu ar invaliditāti skaits sadalījumā pēc administratīvās teritorijas 2024.gada decembrī

(dati 2024.gada decembrī, informācija sagatavota pēc Labklājības informācijas sistēmā (LabIS) uzkrātiem datiem)

Pilsēta, novads	Personas ar invaliditāti kopā	tajā skaitā:		Strādājošie
		bērni	pilngadīgie	
Kopā	221 306	9 700	211 653	58 258
Rīga	60 417	2 855	57 569	17 842
Daugavpils	10 600	385	10 220	2 558
Jelgava	6 880	312	6 569	1 952
Jūrmala	4 873	196	4 678	1 409
Liepāja	7 043	398	6 648	1 675
Rēzekne	4 950	189	4 763	1 354
Ventspils	5 403	162	5 242	1 585
Aizkraukles novads	3 637	142	3 495	865
Alūksnes novads	1 877	68	1 810	426
Augšdaugavas novads	3 657	84	3 573	562
Adažu novads	1 412	109	1 303	424
Balvu novads	3 868	134	3 735	889
Bauskas novads	4 878	232	4 648	1 213
Cēsu novads	5 346	242	5 105	1 563
Dienvidkurzemes novads	3 640	164	3 476	766
Dobeles novads	3 625	132	3 493	945
Gulbenes novads	2 792	117	2 675	640
Jelgavas novads	3 883	158	3 725	1 133
Jēkabpils novads	4 988	234	4 755	1 128
Krāslavas novads	3 064	91	2 974	525
Kuldīgas novads	3 700	136	3 565	881
Ķekavas novads	2 287	175	2 114	716
Limbāžu novads	4 623	140	4 484	1 440
Līvānu novads	1 713	56	1 658	359
Ludzas novads	3 880	100	3 781	908
Madonas novads	3 741	141	3 601	871
Mārupes novads	1 916	185	1 731	642
Ogres novads	4 763	308	4 456	1 199
Olaines novads	2 068	119	1 949	649
Preiļu novads	2 405	88	2 319	512
Rēzeknes novads	4 835	173	4 662	1 081
Ropažu novads	2 849	150	2 699	889
Salaspils novads	2 063	92	1 971	627
Saldus novads	2 876	146	2 733	638
Saulkrastu novads	911	36	875	271
Siguldas novads	2 595	149	2 447	809
Smiltenes novads	2 182	104	2 078	640
Talsu novads	5 884	199	5 685	1 487
Tukuma novads	4 283	219	4 065	1 089
Valkas novads	1 082	45	1 037	218
Valmieras novads	6 961	325	6 637	1 998
Varakļānu novads	501	10	491	103
Ventspils novads	1 279	55	1 224	353
Arvalstis/ Adrese nav norādīta	5 076	145	4 935	424

*Viena persona pārskata periodā var būt gan bērns, gan pilngadīgais.